

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

31.07.2019 № 35240-07-05/19698
На № _____ від _____

Державна регуляторна
служба України

Про погодження проєкту наказу

Міністерство фінансів України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» надсилає на погодження проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг».

Додатки: 1. Повідомлення про оприлюднення на 1 арк. в 1 прим.
2. Проєкт наказу на 13 арк. в 1 прим.
3. Аналіз регуляторного впливу на 10 арк. в 1 прим.

Міністр

О. МАРКАРОВА

Козлова 253-42-23

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 8195/0/19-19 від 02.08.2019

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

Київ

№ _____

**Про затвердження Порядку
проведення перевірок з контролю
якості аудиторських послуг**

Відповідно до частини чотирнадцятої статті 40 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, що додається.
2. Департаменту прогнозування доходів бюджету та методології бухгалтерського обліку в установленому порядку забезпечити:
подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;
оприлюднення цього наказу.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

О. МАРКАРОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

2019 року №

ПОРЯДОК

проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає порядок організації, проведення та оформлення результатів перевірок з контролю якості аудиторських послуг.

2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

група інспекторів – сформована Інспекцією / Комітетом та затверджена Виконавчим директором Інспекції / Головою Комітету група інспекторів, що направляється в установленому порядку на перевірку з контролю якості аудиторських послуг;

експерт – особа, яка залучається Інспекцією / Комітетом до перевірки з контролю якості аудиторських послуг та відповідає вимогам щодо незалежності, встановленим до інспекторів;

інспектор – посадова особа Інспекції із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (далі – Інспекція) або працівник Комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України

(далі – Комітет), які обіймають відповідні посади та безпосередньо здійснюють перевірки з контролю якості аудиторських послуг;

керівник групи інспекторів – посадова особа Інспекції / працівник Комітету, що очолює групу інспекторів та призначається Виконавчим директором Інспекції / Головою Комітету.

Термін «підприємства, що становлять суспільний інтерес» вживається у значенні, визначеному Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Інші терміни вживаються у значеннях, визначених Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі – Закон) та міжнародними стандартами аудиту.

3. Основними завданнями перевірки з контролю якості аудиторських послуг є:

1) перевірка якості аудиторських послуг щодо дотримання суб'єктами аудиторської діяльності (далі – САД) міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, дотримання вимог Закону;

2) тестування внутрішніх процедур, здійснення перевірки робочих документів, аудиторських звітів та інших звітів, договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів суб'єкта аудиторської діяльності, якими визначаються політика і процедури, які мають застосовуватися під час надання аудиторських послуг;

3) розроблення обов'язкових до виконання рекомендацій щодо усунення виявлених під час перевірки з контролю якості аудиторських послуг недоліків і порушень та запобігання їм надалі.

4. Перевірки з контролю якості аудиторських послуг здійснюються:

1) в обов'язковому порядку щодо:

САД, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності великих підприємств, банків, професійних учасників фондового ринку та

емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, – один раз на три роки;

САД, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності великих підприємств, банків, професійних учасників фондового ринку та емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, – один раз на шість років;

2) за ініціативою САД, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

5. Відповідно до частини четвертої статті 40 Закону перевірки з контролю якості аудиторських послуг САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, проводить Інспекція.

Перевірки з контролю якості аудиторських послуг САД, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності (крім САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес), і перевірки з контролю якості аудиторських послуг САД, які не надають послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, проводить Комітет.

II. Організація проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг

1. Процес перевірки з контролю якості аудиторських послуг складається з таких етапів:

1) планування та організація перевірки (попереднє вивчення САД, отримання попередньої інформації від САД, складення та затвердження робочого плану та програми перевірки).

Робочий план та програму перевірки складає інспектор або керівник групи інспекторів і подає на затвердження Виконавчому директору Інспекції чи

одному з його заступників або Голові Комітету чи одному з його заступників. Інспекція / Комітет забезпечує ознайомлення САД із програмою перевірки;

2) проведення перевірки з якості аудиторських послуг, підготовка висновків та рекомендацій;

3) обговорення висновків та рекомендацій із САД;

4) оформлення звіту про результати перевірки, підписання протоколу та обов'язкових до виконання рекомендацій, подання звіту на розгляд Виконавчому директору Інспекції / Раді Аудиторської палати України (далі – Рада АПУ);

5) відстеження виконання наданих САД за результатами перевірки з контролю якості аудиторських послуг обов'язкових до виконання рекомендацій та результатів їх впровадження.

2. Методи і способи планування та організації перевірок з контролю якості аудиторських послуг, проведення процедур перевірки, критерії оцінювання, оформлення матеріалів та звітування за результатами перевірки, відстеження виконання наданих обов'язкових до виконання рекомендацій і результатів їх впровадження, механізм та підходи до організації, здійснення збору інформації визначаються рекомендаціями щодо проведення перевірок з контролю якості.

Рекомендації щодо проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг затверджує Рада нагляду за аудиторською діяльністю Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (далі – Рада нагляду).

3. Перевірки з контролю якості аудиторських послуг проводяться відповідно до:

щорічних планів-графіків проведення перевірок з контролю якості, затверджених Інспекцією;

щорічних планів-графіків проведення перевірок з контролю якості, затверджених Аудиторською палатою України (далі – АПУ) за погодженням Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (далі – ОСНАД);

графіків перевірок з контролю якості, що планує до проведення Інспекція разом з АПУ, затверджених Радою нагляду.

4. Планування перевірок з контролю якості аудиторських послуг на наступний рік проводиться в поточному році за даними Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності з урахуванням рекомендацій щодо проведення перевірок із контролю якості, у тому числі із застосуванням ризик-орієнтованого підходу.

5. Плани-графіки щорічних перевірок з контролю якості аудиторських послуг підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційних вебсайтах ОСНАД та АПУ.

6. Згідно з частиною восьмою статті 40 Закону перевірки з контролю якості аудиторських послуг здійснюють безпосередньо інспектори.

Інспектором може бути призначено особу, яка відповідає таким критеріям: має досвід роботи аудитором не менше п'яти років;

припинила діяльність із надання аудиторських послуг одноосібно або у складі САД;

підвищила кваліфікацію за відповідною програмою, затвердженою комісією з атестації.

7. Перед початком проведення перевірки з контролю якості інспектор або інспектори, які входять до групи інспекторів, повинні задекларувати відсутність конфлікту інтересів між ним/ними та САД, перевірка якого здійснюватиметься.

8. Інспектор (одноосібно або у групі інспекторів) може здійснювати перевірку САД, з яким його пов'язували трудові відносини або відносини власності, контролю тощо, не раніше ніж через три роки після припинення таких відносин.

9. Згідно з частиною дев'ятою статті 40 Закону Інспекція та АПУ можуть залучати до перевірки з контролю якості аудиторських послуг експертів.

10. Інспектори та експерти зобов'язані під час проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг забезпечити етичну професійну поведінку з дотриманням пріоритету суспільних інтересів, загальних норм моралі,

принципів незалежності та об'єктивності, професійної компетентності, конфіденційності та професійної таємниці.

11. Члени Ради нагляду, посадові особи Інспекції, члени Ради АПУ, працівники Комітету не повинні розголошувати інформації, яка їм може стати відомою у процесі проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та/або розгляду їх результатів, здійснення дисциплінарних проваджень, а також не повинні розголошувати відомостей стосовно САД, до яких вони отримали доступ, і не використовувати їх у власних інтересах або в інтересах третіх осіб.

12. На посадових осіб Інспекції та працівників Комітету поширюється законодавство у сфері запобігання і протидії корупції.

13. Інспекцією та АПУ має бути впроваджено політику та процедури незалежності інспекторів і забезпечено недопущення виникнення конфлікту інтересів.

14. У разі дослідження під час перевірки з контролю якості аудиторських послуг матеріалів, які містять секретну інформацію, ознайомитись з цими матеріалами може уповноважений працівник Інспекції, який має допуск до державної таємниці та за результатами розгляду надає узагальнений висновок інспектору (керівнику групи інспекторів) без розкриття секретної інформації.

15. САД повідомляється про дату початку проведення перевірки з контролю якості за його місцезнаходженням за тридцять календарних днів до дня виходу на перевірку:

особисто під підпис керівнику САД, його заступникові;

через структурний підрозділ діловодства САД із відміткою на другому примірнику акта про дату реєстрації вхідної кореспонденції САД та підписом працівника структурного підрозділу діловодства, який здійснив реєстрацію;

рекомендованим поштовим відправленням із повідомленням про вручення, із зазначенням реквізитів поштового відправлення на другому примірнику;

в електронній формі в установленому законодавством порядку.

У разі наявності у САД поважних причин за рішенням Інспекції / Комітету дата початку перевірки з контролю якості аудиторських послуг за місцезнаходженням САД може бути перенесена не більше ніж на один місяць. Перенесення дати початку перевірки з контролю якості аудиторських послуг можливе щодо САД один раз протягом року.

16. З метою розроблення робочого плану та програми перевірки Інспекція / Комітет протягом п'яти днів після повідомлення про дату виходу на перевірку направляють САД перелік питань, які будуть предметом перевірки, питання для обговорення з керівництвом САД та інформаційну анкету, яку САД має заповнити та повернути Інспекції / Комітету протягом п'ятнадцяти днів.

17. Для проведення перевірки з контролю якості аудиторських послуг за місцезнаходженням САД на інспектора або на інспекторів, які входять до групи інспекторів, оформлюється направлення у двох примірниках, яке підписує Виконавчий директор Інспекції / Голова Комітету.

18. Інспектор (керівник групи інспекторів) надає один примірник направлення керівнику САД або його заступнику в день виходу на перевірку за місцезнаходженням САД.

19. Загальний строк проведення перевірки з контролю якості аудиторських послуг за місцезнаходженням САД становить не більше п'ятнадцяти робочих днів. За рішенням Інспекції / Комітету можливе подовження цього строку ще на п'ятнадцять робочих днів.

20. У разі наявності обставин, що перешкоджають (унеможливлюють) проведенню перевірки з контролю якості (недопущення інспектора (групи інспекторів), відсутність системи контролю якості, ненадання необхідних для перевірки документів, наявність інших об'єктивних і незалежних від Інспекції / Комітету причин), інспектор (керівник групи інспекторів) складає та підписує акт про неможливість проведення перевірки (далі – акт) у двох примірниках.

Відповідно до частини шістнадцятої статті 40 Закону в разі вчинення САД професійного проступку (ухилення від проведення перевірки з контролю якості тощо) Інспекція направляє до Ради нагляду подання про застосування стягнень.

21. Перший примірник акта надається САД одним із способів, передбачених пунктом 15 цього розділу, другий примірник акта долучається до матеріалів перевірки.

22. САД забезпечує інспектору (групі інспекторів) місце для роботи, створення умов для зберігання документів, можливість користування службовим зв'язком, комп'ютерною, розмножувальною та іншою технікою, доступ до електронних баз, систем та програмних комплексів, що використовуються під час автоматизації провадження його фінансово-господарської діяльності, та інших документів, необхідних для перевірки виконання вимог Закону, подання матеріалів, інформації та документів, необхідних для проведення перевірки.

III. Проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та оформлення їх результатів

1. Перевірки з контролю якості аудиторських послуг проводяться відповідно до рекомендацій щодо проведення перевірки з контролю якості.

2. Згідно з частиною десятою статті 40 Закону перевірка контролю якості аудиторських послуг передбачає тестування внутрішніх процедур, здійснення перевірки робочих документів, аудиторських звітів та інших звітів, договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів суб'єкта аудиторської діяльності, якими визначаються політика і процедури, які мають застосовуватися під час надання аудиторських послуг, щодо:

дотримання застосованих міжнародних стандартів аудиту, вимог щодо незалежності та інших вимог Закону, у тому числі забезпечення достовірності інформації, поданої для включення до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, сплати внесків, визначених Законом;

кількості та якості використаних ресурсів, у тому числі дотримання вимог щодо безперервного навчання аудиторів;

дотримання вимог стосовно винагороди за аудиторські послуги, якщо вони встановлені;

ефективності системи внутрішнього контролю якості САД;

достовірності інформації у звіті про прозорість, якщо його оприлюднення передбачається Законом, щодо оцінки ефективності системи внутрішнього контролю якості САД.

3. Відповідно до частини одинадцятої статті 40 Закону при проведенні перевірки з контролю якості аудиторських послуг робочі документи обираються виходячи з аналізу ризиків невиконання САД завдання з аудиту фінансової звітності в обсязі та за процедурами, визначеними міжнародними стандартами аудиту.

4. Інспектор (керівник групи інспекторів) відповідно до рекомендацій щодо проведення перевірки з контролю якості складає проєкт звіту про результати перевірки та надає його на ознайомлення САД одним із способів, передбачених пунктом 15 розділу II цього Порядку.

5. Керівник та визначені ним працівники САД ознайомлюються з проєктом звіту та готують у разі потреби обґрунтовані коментарі до нього у письмовій формі протягом десяти робочих днів із дня отримання такого проєкту звіту.

6. Керівник і визначені ним працівники САД разом з інспектором (групою інспекторів) обговорюють проєкт звіту.

7. Під час обговорення проєкту звіту інспектор (група інспекторів) має право отримувати необхідну достовірну інформацію, документи, копії документів або витяги з документів з метою уточнення викладених у коментарях до проєкту звіту фактів.

8. За результатами обговорення проєкту звіту складається протокол, який у день обговорення проєкту звіту підписують інспектор (керівник групи інспекторів) та керівник САД у двох примірниках. Один примірник протоколу надається Інспекції / Комітету, другий примірник – САД.

9. У разі якщо за результатами обговорення проєкту звіту інспектором (групою інспекторів) не враховано коментарів САД, протокол підписується з відповідною позначкою в ньому.

10. У разі відмови керівника САД від підписання протоколу інспектор (керівник групи інспекторів) складає акт про відмову підписання протоколу та робить відповідний запис у протоколі.

11. Протягом п'яти робочих днів після дати обговорення проєкту звіту або складення акта про відмову підписання протоколу САД може оскаржити попередні результати перевірки з контролю якості до ОСНАД, якщо перевірка проводилась інспектором (групою інспекторів) Інспекції, або до Ради АПУ, якщо перевірка проводилась інспектором (групою інспекторів) Комітету.

IV. Затвердження результатів проведених перевірок з контролю якості аудиторських послуг

1. Звіти за результатами перевірок з контролю якості, складені інспекторами Інспекції, та обов'язкові до виконання рекомендації щодо усунення виявлених недоліків внутрішньої системи контролю якості затверджує Виконавчий директор Інспекції.

Звіти за результатами перевірок з контролю якості аудиторських послуг, складені інспекторами Комітету, та обов'язкові до виконання рекомендації щодо усунення виявлених недоліків внутрішньої системи контролю якості затверджує Рада АПУ.

2. За результатами перевірки контролю якості аудиторських послуг Інспекція / Рада АПУ приймає рішення про визнання САД таким, що:

- пройшов перевірку з контролю якості аудиторських послуг;
- пройшов перевірку з контролю якості аудиторських послуг з обов'язковими до виконання рекомендаціями;
- не пройшов перевірки з контролю якості аудиторських послуг.

3. Рішення Інспекції щодо проходження перевірки з контролю якості аудиторських послуг оприлюднюється на офіційному вебсайті ОСНАД.

Рішення Ради АПУ щодо проходження перевірки з контролю якості аудиторських послуг оприлюднюється на офіційному вебсайті АПУ.

4. У разі виявлення порушень Інспекція / Рада АПУ надає відповідному САД обов'язкові до виконання рекомендації щодо їх виправлення та встановлює строк їх виправлення, але не більше дванадцяти місяців із дати завершення перевірки.

5. Затверджений звіт про результати перевірки з контролю якості з обов'язковими до виконання рекомендаціями направляється САД одним із способів, передбачених пунктом 15 розділу II цього Порядку.

6. Відстеження виконання САД обов'язкових до виконання рекомендацій, наданих за результатами проведення перевірок з контролю якості, здійснює Інспекція / Комітет протягом строку, визначеного для виконання обов'язкових рекомендацій.

7. У разі невиконання САД обов'язкових до виконання рекомендацій, наданих за результатами проведення перевірок з контролю якості, Інспекція направляє до Ради наглядку подання про застосування стягнень.

У разі невиконання САД обов'язкових до виконання рекомендацій, наданих за результатами проведення перевірок з контролю якості, Комітет направляє до Ради АПУ подання про застосування стягнень.

8. Інспекція готує подання Раді наглядку щодо застосування стягнень за результатами перевірок з контролю якості в разі виявлення фактів вчинення САД професійного проступку.

9. Рада АПУ за результатами перевірок з контролю якості в разі виявлення фактів вчинення професійного проступку застосовує до САД стягнення (крім САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес).

V. Оприлюднення інформації

1. Згідно з частиною сімнадцятою статті 40 Закону Інспекція та Комітет щороку систематизують та узагальнюють результати проведених перевірок з

контролю якості аудиторських послуг для подальшого оприлюднення результатів аналізу порушень САД професійних вимог щодо якості аудиторських послуг на офіційних вебсайтах ОСНАД і АПУ за рішенням Ради нагляду і Ради АПУ.

2. ОСНАД оприлюднює щорічні звіти про загальні результати системи забезпечення якості.

Звіт має містити інформацію про проведені перевірки, надані обов'язкові до виконання рекомендації, перевірку їх виконання, вжиті заходи та накладені стягнення.

**Директор Департаменту
прогнозування доходів бюджету та
методології бухгалтерського обліку**

Ю. П. Романюк

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проєкту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг»

I. Визначення проблеми

На сьогодні існує проблема низької якості надання аудиторських послуг, в тому числі невідповідності аудиторської думки, наданої за результатами аудиту фінансової звітності, та порушення принципів професійної етики.

Система контролю якості аудиторських послуг формується кожною аудиторською фірмою та аудитором в Україні в обов'язковому порядку, оскільки, як зазначено в Кодексі професійної етики аудиторів Міжнародної федерації бухгалтерів, характерною рисою професії незалежного аудитора є прийняття відповідальності перед суспільством. Тому контроль якості аудиторських послуг є не тільки обов'язком кожної аудиторської фірми та аудитора, а також неодмінною умовою подальшого функціонування суб'єкта аудиторської діяльності.

Для ефективного забезпечення якості аудиторських послуг, що надаються аудиторськими фірмами, актуальною проблемою є управління оцінкою та контролем їх якості, в якому ключову роль відіграє не лише фіксація невідповідності якості послуг стандартам чи очікуванням клієнтів, але й виявлення внутрішніх причин, що обумовили дану невідповідність, формування способів підвищення якості послуг до необхідного рівня та контроль утримання такого рівня.

Підвищення якості аудиту та забезпечення конкурентоспроможності аудиторських фірм має становити ключову основу розвитку аудиторської діяльності в Україні. Тому контроль за якістю аудиторських послуг в Україні потребує посилення, що передбачає формування ефективної системи контролю за якістю аудиторських послуг, а саме: регулярний контроль якості аудиторських послуг повинен здійснюватися на рівні всіх суб'єктів аудиторської діяльності; удосконалення методики і процедур роботи суб'єктів аудиторської діяльності.

Для підвищення якості аудиторських послуг рішенням Аудиторської палати України від 31.01.2013 № 264/6 була введена вимога, згідно з якою для виконання завдань з обов'язкового аудиту, починаючи з фінансової звітності за звітні періоди з 01 січня 2013 року, аудиторські фірми та аудитори зобов'язані пройти перевірку системи контролю якості аудиторських послуг.

Відповідно до пунктів 831, 834–840 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом,

Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106, Міністерство фінансів України визначене головним виконавцем, відповідальним за реалізацію заходів щодо імплементації положень Директиви Європейського Парламенту та Ради ЄС від 17.05.2006 № 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, індикатором виконання якого є прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію його норм.

Верховною Радою України прийнято Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі – Закон), який набрав чинності 07.02.2018 та введений в дію 01.10.2018.

Відповідно до частини першої статті 40 Закону контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності здійснюється шляхом проведення перевірки якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності щодо дотримання ними міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, дотримання вимог Закону.

Обов'язковий контроль якості аудиторських послуг відповідно до Закону здійснюється щодо:

1) суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності великих підприємств, банків, професійних учасників фондового ринку та емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, – один раз на три роки;

2) суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності, крім зазначених у пункті 1, – один раз на шість років.

Згідно з частиною чотирнадцятою статті 40 Закону порядок проведення перевірок з контролю якості затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

З метою реалізації норм Закону розроблено проект наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг» (далі – проект наказу).

Відповідно до пункту 8 частини першої статті 23 Закону суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності має забезпечити запровадження внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг.

Надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності суб'єктами аудиторської діяльності, які не пройшли контроль якості аудиторських послуг, не забезпечує впевненості користувачів фінансової звітності у її достовірності та знижує рівень суспільної довіри до аудиторської діяльності. Тому проходження перевірки з контролю якості аудиторських послуг є обов'язковою умовою надання суб'єктом аудиторської діяльності послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Відповідно до частини четвертої статті 40 Закону контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, проводиться Інспекцією із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності (крім суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес), проводиться Аудиторською палатою України.

Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які не надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності, здійснюється за їхньою власною ініціативою Аудиторською палатою України.

Однією з умов для включення до відповідних розділів Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності та обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, відповідно до Закону, є відомості про проходження такими суб'єктами аудиторської діяльності перевірки системи контролю якості аудиторських послуг.

За даними Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності кількість суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, станом на 25.07.2019 становить 356 одиниць, у тому числі, суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, – 92 одиниці.

Упродовж 2018 року Комітетом з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України фактично перевірено 78 суб'єктів аудиторської діяльності з 145, включених до Плану зовнішніх перевірок системи контролю якості на 2018 рік.

З проведених Аудиторською палатою України зовнішніх перевірок системи контролю якості 78 суб'єктів аудиторської діяльності було прийнято 63 рішення про визнання їх такими, що пройшли перевірку системи контролю якості аудиторських послуг, 13 рішень – про визнання такими, що не пройшли перевірку системи контролю якості аудиторських послуг, 2 суб'єктів аудиторської діяльності не пройшли повторно таку перевірку і результати перевірки були передані на розгляд Дисциплінарній комісії Аудиторської палати України.

Контроль якості роботи аудиторських фірм, здійснений Аудиторською палатою України, свідчить про створення на більшості перевірених аудиторських фірм власної системи контролю якості аудиторських послуг та впровадження її на всіх етапах виконання завдання. Однак через нечітку та неповне виконання вимог міжнародних стандартів спостерігаються певні недоліки при створенні та впровадженні систем контролю якості аудиторських послуг, зокрема:

не завжди виконуються процедури, пов'язані із прийняттям нових клієнтів або продовженням роботи з постійними клієнтами, не дотримуються вимоги щодо погодження умов завдань;

отримання та виконання завдань не супроводжується процедурою, яка б надала керівництву аудиторської фірми достатньо впевненості, що група з виконання завдання дотримується відповідних етичних вимог;

детальні плани аудиту у вигляді стандартних аудиторських програм не враховують сучасних вимог до планування аудиторських процедур;

не розмежовується моніторинг відповідності політики та процедур контролю якості з поточним моніторингом керівника групи аудиторів на відповідних етапах виконання завдання.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	-	+

Згідно з планами-графіками проведення перевірок з контролю якості на 2019 рік Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та Аудиторською палатою України має бути перевірено 84 суб'єкти аудиторської діяльності.

Врегулювання зазначеного питання не може бути здійснено за допомогою: ринкових механізмів, оскільки необхідним є встановлення єдиного порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, а Законом визначено, що такий порядок має бути встановлений нормативно-правовим актом;

діючих регуляторних актів, оскільки врегулювання порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг відповідно до вимог Закону в чинних регуляторних актах на сьогодні відсутнє.

II. Цілі державного регулювання

Встановлення порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, яким мають керуватися Інспекція із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та Комітет з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України при проведенні відповідних перевірок, а також створення умов для формування інформації щодо функціонування системи забезпечення якості, яка висвітлюватиметься у щорічному звіті про результати перевірок контролю якості аудиторських послуг (інформація про надані за результатами перевірок рекомендації, вжиті суб'єктами аудиторської діяльності заходи щодо виправлення виявлених порушень, застосовані дисциплінарні заходи та санкції, а також інформація про фінансове та ресурсне забезпечення системи, її ефективність та результативність).

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишити без змін
Альтернатива 2	Затвердити Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні, оскільки невирішення питання нормативно-правового забезпечення проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності призведе до неможливості їх проведення, що призведе до невиконання норм Закону	Невиконання норм Закону обмежить сфери суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні, що, у свою чергу, не сприятиме виконанню узятим Україною зобов'язанням в рамках Угоди про асоціацію щодо імплементації європейського законодавства у сфері аудиту
Альтернатива 2	Наявні, оскільки затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг забезпечить реалізацію норм Закону	Відсутні, оскільки держава (центральний орган виконавчої влади) не проводить перевірки з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності

Проект наказу не розповсюджується на сферу інтересів громадян

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	-	356*	-		356
Питома вага групи у загальній вазі кількості, відсотків	x	100	x	x	100

*суб'єкти аудиторської діяльності, які обов'язково підпадають під дію регуляторного акта

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Непроходження суб'єктами аудиторської діяльності перевірки з контролю якості наданих аудиторських послуг, що не потребуватиме витрачання коштів суб'єктів аудиторської діяльності на організацію внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг (підвищення рівня професійної компетенції з метою дотримання вимог міжнародних стандартів аудиту та вимог Закону при провадженні аудиторської діяльності)	Непроходження суб'єктів аудиторської діяльності контролю якості аудиторських послуг унеможливилює для таких суб'єктів аудиторської діяльності надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, що зумовлює втрату суб'єктами відповідних доходів
Альтернатива 2	Проходження суб'єктами аудиторської діяльності перевірки з контролю якості аудиторських послуг дозволить їм продовжити надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності та отримувати більше доходу, порівняно з іншими видами аудиторських послуг	Забезпечення функціонування внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, що передбачає понесення суб'єктом аудиторської діяльності певних витрат.

Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Альтернатива 2

	Витрати	За рік
1	Забезпечення функціонування внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, підвищення рівня професійної компетенції для дотримання вимог міжнародних стандартів аудиту й вимог Закону при провадженні аудиторської діяльності, гривень	9 000*
2	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	356
3	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 1 x рядок 2), гривень	3 204 000

* За даними Аудиторської палати України протягом 2018 року суб'єктами аудиторської діяльності були надані аудиторські послуги на загальну суму 2 438 100 100 грн. При цьому фактичний обсяг надання послуг з виконання завдань з надання впевненості склала 173 899 600 грн, у тому числі, послуг з проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності 81 044 000 грн, ініціативного аудиту фінансової звітності 84 508 000 грн, огляду історичної

фінансової інформації 8 347 600 грн. Середній дохід одного суб'єкта аудиторської діяльності від таких послуг складає 488 482 грн, відповідно витрати, пов'язані із забезпеченням функціонування внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, підвищення рівня професійної компетенції для дотримання вимог міжнародних стандартів аудиту й вимог Закону при провадженні аудиторської діяльності, складають розрахунково лише $\approx 1,8\%$ ($9\,000\text{ грн} / 488\,482\text{ грн} \times 100$).

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1	-
Альтернатива 2	3 204 000

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Не дозволяє досягнути поставлених цілей державного регулювання, оскільки не забезпечується виконання вимог Закону в частині запровадження суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, що відповідно не забезпечує виконання Україною положень Угоди про асоціацію у сфері аудиту
Альтернатива 2	4	Дозволяє досягнути поставлених цілей та реалізувати норми Закону, що, у свою чергу, забезпечить контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності та створить належні умови для продовження надання ними послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, а також посилить суспільний нагляд за аудиторською діяльністю

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні, оскільки невирішення питання проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності призведе до неможливості	Відсутність нормативно-правового врегулювання питання проходження контролю якості аудиторських послуг призведе	Є найгіршою з альтернатив, оскільки не забезпечить досягнення цілей державного регулювання та виконання вимог законодавства в частині запровадження

	надання ними аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, а відповідно обмежить їх господарську діяльність	до невиконання норм Закону та відповідно не сприятиме належному функціонуванню системи суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні	суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та виконання Україною положень Угоди про асоціацію у сфері аудиту відповідно, а також обмежить господарську діяльність суб'єктів аудиторської діяльності
Альтернатива 2	Врегулює питання забезпечення проведення контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, дозволяє суб'єктам аудиторської діяльності продовжувати надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності	Витрати держави відсутні, а витрати суб'єктів господарювання, пов'язані з організацією внутрішньої системи контролю якості, є незначними	Є оптимальною та найкращою серед запропонованих альтернатив, оскільки відповідає вимогам регуляторної політики і досягає цілей державного регулювання та забезпечує суспільний нагляд за аудиторською діяльністю в Україні

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта.

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття регуляторного акта та фактична реалізація його положень.

Прийняття регуляторного акта забезпечить проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності щодо дотримання суб'єктами аудиторської діяльності, які їх надають міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг в Україні.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію.

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в засобах масової інформації та на офіційних вебсайтах Міністерства фінансів України, Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає. Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не передбачає додаткових фінансових витрат органів державної влади та громадян.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта запропоновано встановити на необмежений термін дії.

Зміна терміну дії акта можлива у разі зміни норм Закону.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта:

Розмір надходжень до Державного та місцевих бюджетів, пов'язаних з дією акта – не передбачається.

Дія регуляторного акта обов'язково поширюється на суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

За проведеними ретроспективними розрахунками час, що може бути витрачений на проведення перевірки якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності щодо дотримання ними міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, складатиме від 2 до 15 робочих днів, залежно від обсягу наданих послуг з обов'язкового аудиту, максимально строк може бути продовжений ще на 15 робочих днів у випадку проведення перевірки контролю якості аудиторських послуг великих мережевих компаній, або разі наявності відокремлених підрозділів.

Обов'язковий контроль якості аудиторських послуг здійснюється щодо:

1) суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності великих підприємств, банків, професійних учасників фондового ринку та емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, - один раз на три роки;

2) суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності, крім зазначених у пункті 1, - один раз на шість років.

Кількість суб'єктів аудиторської діяльності, які проходять перевірку, становить 356 одиниць.

Сума витрат на одного суб'єкта господарювання в середньому становить 9 000 гривень.

Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва на виконання регулювання становить 3 204 000 гривень.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень регуляторного акта – високий.

Проект розміщено на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України за адресою: <https://www.minfin.gov.ua>.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись шляхом статистичного методу.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись з дня прийняття регуляторного акта.

Повторне відстеження буде здійснюватися через рік але не пізніше двох років з дня прийняття регуляторного акта.

У разі виявлення нерегульованих та/або проблемних питань на підставі аналізу зауважень та пропозицій державних органів, суб'єктів господарювання ці питання будуть врегульовані шляхом унесення відповідних змін до регуляторного акта.

Виконавцем заходів з відстеження результативності дії регуляторного акта є Міністерство фінансів України.

Міністр

О. МАРКАРОВА

**Повідомлення про оприлюднення
проекту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку
проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг»**

Міністерство фінансів України на виконання вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» повідомляє про оприлюднення проекту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг» (далі – проект наказу) для отримання зауважень та пропозицій.

Проект наказу підготовлений з метою реалізації норм статті 40 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Проектом наказу передбачається встановити порядок організації, проведення та оформлення результатів перевірок контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності.

Проект зазначеного регуляторного акта та аналіз його регуляторного впливу оприлюднені на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України (www.minfin.gov.ua) у рубриці «Законодавство/Регуляторна активність/Проекти регуляторних актів для обговорення 2019» розділу «Аспекти роботи».

Зауваження та пропозиції до проекту наказу у письмовій та електронній формі надсилати на адреси:

Міністерство фінансів України, вул. Грушевського, 12/2, м. Київ-8, 01008, e-mail: akozlova@minfin.gov.ua.

Державна регуляторна служба України, вул. Арсенальна, буд. 9/11, м. Київ, 01011, e-mail: inform@dkrp.gov.ua.
